

Lucie Janoutová: Sklo a fajáns v době bronzové v Čechách. Ústav pro archeologii FF UK, Praha 2024. 113 stran textu, 14 Obr., Seznam zkratk a databáze v MS Excel v elektronické příloze.

Bakalářská práce Lucie Janoutové je věnována nálezům skla a fajánse v době bronzové na území Čech, tedy v praxi skleněným a fajánsovým korálkům. Po *Úvodu*, v němž je téma obecně představeno, následují tradičně *Dějiny bádání* (v evropském rozsahu). Kap. 3 *Sklo a jeho složky s ohledem na technologie doby bronzové* je velmi podrobná, místy až příliš, obdobně jako kap. 4 *Výrobní technologie skelných hmot ve starším pravěku*, kde však jsou zejména technické podrobnosti a kulturně historické údaje z Egypta a Předního východu naopak velmi přínosné. Kap. 5 *Obchod a okruhy distribuce* je vlastně přehledem nálezů korálků v době bronzové od Předního východu a Egypta jako východisek po jednotlivé oblasti Evropy s důrazem na typy, složení, kulturní a nálezový kontext i kontakty.

Kap. 6 *Sklo a fajáns doby bronzové na území Čech* (s. 82-86) je rozdělena na jednotlivé úseky doby bronzové, což je logické, protože kulturní situace na našem území se postupně měnila a s ní i orientace na různé oblasti Evropy. Text je značně stručný na to, že jde vlastně o těžiště tématu – lze to vysvětlit tak, že autorka se zpočátku příliš zabrala do maximálně pečlivého vypracování obecných kapitol a pak už se jí nedostávalo času. Úvod je příliš krátký, jeví se jako nedopracovaný, a neobsahuje ani zmínky o tom, že součástí práce je databáze českých nálezů – o té se mluví poprvé až v Závěru. Nálezový kontext je uváděn nerovnoměrně, někde až do úrovně detailů náhrdelníků (Hvozďany TA, s. 84), jinde je pouze jmenována lokalita, ačkoli jsou známy větší podrobnosti. Této kapitole chybí souhrn a prospěly by jí distribuční mapy. Obr. 14, který takovou mapu obsahuje, je nevhodně umístěn za komentář k databázi, zařazenému nelogicky a nestandardně až za Závěr jako kap. 10,

Kap. 7 *Identifikace, dokumentace a konzervace nálezů ze skelných hmot* měla být součástí kapitoly věnované kritice pramenů, která nebyla zařazena; kap. 8 *Možnosti a přínosy analýz* by patřila do metodologické kapitoly, kterou práce rovněž postrádá. Jejich samostatné zařazení je takto nelogické a ruší strukturu práce.

Závěr (kap. 9) je vzhledem k předchozímu textu relativně krátký, mělo by v něm být obsažnější vyhodnocení k vlastnímu tématu práce (např. porovnání zastoupení korálků v nálezových kontextech), přitom naopak obsahuje údaje, které měly být podrobněji diskutovány v příslušných předchozích kapitolách (např. nově zjištěné nálezy, Zdroje soupisu nálezů patří do komentáře k databázi. Ocenit lze zamyšlení nad perspektivami dalšího postupu.

Po jazykové stránce je práce kvalitní, objevují se spíše chyby v používání jmen a názvů převzatých z cizích jazyků: autorka přebírá cizí formu namísto nahrazení zavedenou formou českou, místy chybně skloňuje (z Elateie m. z Elateii, s. 65). Čínštinu je vhodnější přepisovat do češtiny zavedenou transkripcí, nikoli systémem pchin-jin, tj. místo „Xinjiang“ (s. 65) píšeme obvykle Sin-t'iang (přívlastek „čínský“ na témže místě u tamní lokality mongolského jména bych pokládala z obecně známých důvodů za vhodné nahradit neutrálním konstatováním polohy na území ČLR); také pozor, zde nejde o stezku Jantarovou, nýbrž Hedvábnou!). Česky skloňujeme „v hrobě“, ne „v hrobu“ (s. 79 a d.). Na s. 88 je chybně umístěný konec odstavce.

Seznam literatury a dalších zdrojů (s. 99-113) obsahuje relevantní tituly, je třeba ocenit široký záběr literatury domácí i zahraniční. Citační odkazy jsou v textu řádně zapracovány na patřičných místech a jsou formálně správně až na výjimky (u některých titulů zřejmě po přenesení zkráceného odkazu z textu zůstalo v seznamu „et al.“ místo výčtu všech autorů a místy nebyly doplněny iniciály křestních jmen).

Obrazová příloha je technicky kvalitní, věcně ji tvoří vesměs převzatá vyobrazení z literatury. Závažnější chybou je, že se v textu na obrázky vůbec neodkazuje. Popisky pod obrázky doporučuji zarovnávat k levému okraji bez odsazení. Mapa na Obr. 14 – vlastní dílo autorky předkládané práce – má příliš drobný, nečitelný popis; standardní způsob popisu by ostatně byl

označit lokality čísly odpovídající jejich číslům v katalogu/databázi a ty případně pro lepší přehlednost vypsát v legendě. Značky druhů nalezišť by bylo vhodné zvolit ve formě různých geometrických tvarů, aby byly rozdíly zřetelnější; barevné odlišení po obdobích je dobré.

Databáze má logickou strukturu a obsahuje reprezentativní objem dat. Škoda, že se nepodařilo tato data využít v samotném textu práce.

Zvolené téma vyžaduje komplexní přístup, nálezy je třeba posuzovat v širším kontextu jak přírodovědném a technickém, tak archeologickém. Zároveň však byl dán rámec bakalářské diplomové práce, jemuž měl být přizpůsoben rozsah a hloubka pojednání v jednotlivých částech, což se – jak se u začátečnických prací stává – příliš nepodařilo. Studentka pracovala velmi pilně, bohužel až příliš samostatně, nekonzultovala tak často, jak bylo třeba. Příliš pozdě vyšel najevo její záměr odevzdat práci již v letním termínu 2024, situaci poněkud zkomplikovalo doporučení přijímací komise zredukovat obsah práce oproti zadání, s čímž již v tak krátké době za daného stavu rukopisu nebylo možno konstruktivně pracovat, ačkoli studentka v závěrečné fázi doplnila podstatné části, které zadání vyžadovalo. Bylo by žádoucí, aby na tuto práci navázala diplomová práce magisterská, která by odstranila vady a dovedla zpracování tématu do publikovatelné podoby – taková publikace by byla všeobecně přínosná; koncepci navazující práce však bude třeba stanovit promyšleně a bude třeba zlepšit komunikaci.

Předložená práce podle mého názoru i přes vytčené nedostatky splňuje požadavky na bakalářskou práci a doporučuji ji k obhajobě. Navrhuji hodnocení známkou velmi dobře (2)

V Hradci Králové dne 6. září 2024

PhDr. Zuzana Bláhová, Ph. D.